

JEZERSKI LIST

Udeleženci 19. srečanja Unescovega projekta »Jezero je, jezera ni« pred kozolcem turistične kmetije Levar, 10. 5. 2022

»JEZERO JE, JEZERA NI«

Po dveh letih projekt spet izpeljan v živo na Cerknškem jezeru

10. maja je naša šola že 19. izpeljala nacionalni projekt Unesco »Jezero je, jezera ni«. Zaradi epidemije korone je odpadlo le eno srečanje, eno pa se je izvedlo na daljavo. Srečanje z raznovrstnimi bogatimi delavnicami na prostem je tokrat ponovno potekalo ob Cerknškem jezeru, jezeru, po katerem je projekt »Jezero je, jezera ni« tudi dobilo ime.

Namen projekta in cilji

Namen Unescovega projekta je spoznavati naravno in kulturno dediščino ter oblikovati primeren odnos do vsega, kar ju obdaja, pri tem pa se učiti strpnosti, sodelovanja in trajnosti.

Letošnji cilji projekta so usmerjeni v pomen vseživljenjskega izobraževanja v povezavi s trajnostnim razvojem v prihodnosti, kar pa pomeni, da se je potrebno naučiti življenja v sožitju, skrbi za okolje in vodo ter se naučiti izražanja skozi umetnost.

Letos se je enodnevnega tabora udeležilo 46 dijakov in njihovih mentorjev. Prišli so iz naslednjih ustanov:

- Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana
- Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana
- Gimnazija Ledina, Ljubljana
- Palčki iz vrtca Jelka, Ljubljana

Dijaki in predšolski otroci so skupaj s svojimi mentorji ustvarjali in uresničevali cilje v naslednjih delavnicah:

- gradbena delavnica: Vaška arhitektura, mentorica Alenka Petrič
- geodetska delavnica: Zakoličba stavbe, mentor Rok Vodopivec
- pečarska delavnica: Pisani mozaiki, mentorica Biljana Postolova
- likovna delavnica: Cerkniško jezero v akvarelu, mentorica Karin Prodan
- novinarska delavnica: e-Jezerski list, mentorica Snežna Kokelj
- fotografska delavnica: Jezerski foto utrinki, mentor Miha Došler

GEODETSKA DELAVNICA

Poklic geodeta je dokaj raznolik, predvsem pa se geodeti ukvarjajo z merjenjem zemljišč in prikazovanjem zemeljskega površja na načrtih in kartah. Ti načrti so potem osnova planerjem in projektantom pri načrtovanju in projektiranju mest, naselij, sosek, zgradb, cest, železnic ...

V tokratni geodetski delavnici so bodoči geodetski tehniki na trasi ob Cerknškem jezeru pokazali bodočim gradbenim tehnikom, kako poteka »zakoličba objekta« na terenu s pomočjo geodetskega načrta, zakoličbe in geodetske opreme: teodolita in količkov. »Zakoličba objekta« je eden izmed prvih korakov, ki jih moramo opraviti po pridobitvi gradbenega dovoljenja in pred dejanskim začetkom gradnje. Bodoči gradbeni tehniki so se potem tudi sami preizkusili v merjenju s pomočjo teodolita in zakoličbi. Profesor Vodopivec je bil vidno navdušen nad fanti, ki jim je šlo merjenje zelo dobro od rok. Povedal je tudi, da bodo dijaki gradbene smeri v drugem letniku spoznali geodetsko merjenje in zakoličbo, kar je za bodoče gradbenike več kot dobrodošlo znanje.

Foto: L. Jagodic

GRADBENA DELAVNICA: VAŠKA ARHITEKTURA

Dijaki so pod vodstvom prof. Alenke Petrič opazovali hiše in cerkev ter prostoročno z grafitnim svinčnikom risali izbrani objekt. Večina si je izbrala zvonik cerkve Sv. Petra, ki je bila zgrajena leta 1633, ustni viri pravijo, da celo veliko prej. Obnovljena pa leta 2015 in velja za eno najlepših objezerskih cerkva na Slovenskem.

V iskanju vaškega motiva (foto: M. Došler)

PEČARSKA DELAVNICA

V pečarski delavnici pod vodstvom mentorice prof. Biljane Postolove so se dijaki srečali z mozaikom, ki so ga sestavljali iz množice raznoraznih barvnih kvadratnih koščkov, školjk, kamenčkov ipd.

Foto: M. Došler (vse 3)

Mozaik je umetniško delo ali podoba, sestavljena iz majhnih koščkov barvnega stekla, kamna, marmorja, opek, školjk ali drugih materialov. Pogosto se uporablja v dekorativni umetnosti ali pri oblikovanju notranjosti. Dijaki so ustvarjali pod kozolcem na kmetiji, zato so prevladovali preprosti vaški motivi domačih živali in rož. »Največ truda je potrebno, da najdeš ustrezen košček, ki bo tako po barvi kot po obliki pasal in sestavil zamišljeno predstavo,« je povedala udeleženka delavnice. »Vzameš košček, ga namažeš z lepilom in prilepiš na podlago,« pa nam je razkril drugi udeleženec delavnice. Očitno je izdelava mozaika zelo enostavna. Preizkusite se sami doma, saj je izdelava mozaika odlična pristočasna dejavnost, s katero bo vaš dom zasijal v novi podobi.

Foto: M. Došler (vse)

LIKOVNA DELAVNICA

Podobe pokrajine ob Cerknškem jezeru in okoliško hribovje z najvišjo Slivnico v daljavi so se na tako lep in sončen dan ponujale kar same, da se prelijejo na papir v likovni delavnici pod mentorstvom prof. Prodan. Dijaki so se v parih posedli kar na tla ob jezeru, se sproščeno namestili, pripravili svoje potrebščine in si ogledovali teren in »tarčo«, ki bi jo narisali.

Dijaki v elementu (foto M. Došler)

Slika v nastajanju (foto M. Došler)

Risanje z akvareli na prvi pogled izgleda zelo preprosto, vendar je to dokaj zahtevna tehnika. Slika se lahko tako na suho kot mokro podlago, mora pa biti podlaga kakovostna. Barve se redči z vodo in s kvalitetnimi čopiči nanaša v prosojnih nanosih od najsvetlejšega do najtemnejšega tona. Slikanje v tej tehniki zahteva izkušnje, hitrost in natančnost, saj se barve hitro sušijo, napak pa se ne da več popravljati oz. prekriti. So pa slike v tej tehniki značilno živih barv. Dijaki, v resnici so prevladovala dijakinje, so izbrali čudovite pejsaže Cerknškega jezera z okolico. Na vprašanje, kako jim je všeč omenjena delavnica, so dijakinje vse po vrsti odgovarjale, da jim je tu zelo všeč, da je pokrajina na tako lep dan še veliko lepša kot sicer, da jim je všeč tako preživeti dan v naravi ob kulisi neumornega regljanja žab in petja ptic ter da bi se takšnih delavnic z veseljem še udeležile.

*Slikanje je zelo sproščujoče
(foto L. Jagodic, T3A)*

Cerknško jezero v vsej svoji naravni lepoti (foto M. Došler)

NOVINARSKA DELAVNICA

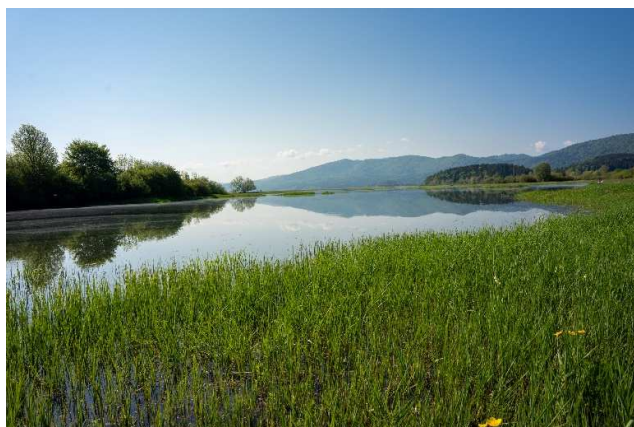
Novinarska delavnica je potekala zelo sproščeno, saj je na začetku prof. Kokelj razdelila delo tako, da nam je dodelila naloge in nas opozorila, na kaj vse moramo biti pozorni. Prebrala nam je tudi pripovedko o nastanku Cerknškega jezera in kot prvo nalogo smo morali narediti obnovo le-te. Nato smo šli po terenu in si ogledovali delo v drugih delavnicah ter spraševali dijake ter njihove mentorje. Glavnina dela nas je potem čakala doma, saj je bilo potrebno vse to skupaj z vtisi tudi ubesediti. Ker pa je novinarska delavnica povezana tudi s pisanjem na sploh, je padla ideja, da bi napisali tudi nekaj literarno-umetniškega v povezavi z jezerom. Najboljše pisne izdelke smo objavili v časopisu Jezerski list.

FOTOGRAFSKA DELAVNICA

Dijaki na fotografski delavnici so se učili, kako nastaja foto zgodba, predvsem pa so sledili delavnicam in jih ujeli v svoj objektiv. Vse fotografije, ki so tu objavljene, so s fotografske delavnice pod mentorstvom prof. Mihe Došlerja.

Veliki zvonček (kronica)

Fotografije udeležencev fotografske delavnice pod vodstvom prof. Mihe Došlerja

LITERARNO-NOVINARSKI KOTIČEK

Na delavnici se nam je pridružila tudi starejša domačinka, ki nam je povedala marsikaj zanimivega o tem, kako je potekalo življenje ob jezeru. Spodaj si lahko preberete tudi kratek intervju z njo. Gospa se na žalost ni hotela fotografirati.

Koliko časa ste živeli ob jezeru?

Ja, ob jezeru sem živela pol svojega življenja oziroma kar 30 let.

Kakšno se vam je zdelo življenje tu?

Vsekakor je bilo vedno zanimivo, imela sem še 5 bratov in sester, ter imeli smo tudi kmetijo. Tam pa nikoli ni dolgčas.

Ali se vam je zdelo jezero vedno tako obiskano?

Ne, vsekakor ne toliko kot zdaj, včasih so največkrat sem hodili domačini in morda kakšni šolarji.

Ali nam lahko poveste kaj o samem jezeru, na primer ali so ga včasih tudi kosili, ko je prišlo do suše?

Ja, vedno, samo, da smo včasih uporabljali navadne kose, ne pa vse te opreme, ki je zdaj. Prav tako smo morali tisto travo tam sušiti, grabiti ter dobro skrbeti zanjo, saj je bila ta najbolj kvalitetna ter tudi zelo visoka. Veliko lastnikov kmetij je imelo v lasti te travnike, da so lahko potem, ko so se izsušili, lahko tisto travo dali živalim, ki so jih imeli. Vem pa to, da se jim je vedno mudilo kositi, saj nikoli niso bili stoodstotno prepričani, kdaj bo dež.

Slišala sem, da ko voda nenadoma odteče, ribiči rešujejo ribe, ki so ostale v kotanjah.

Kaj pa v preteklosti, so jih tudi reševali?

Kakor se spomnim, jih včasih niso, oziroma kasneje so tudi začeli, vendar je bilo s tem veliko dela, saj so morali ribe prenašati v tiste dele jezera, kjer voda ne presahne.

Kakšno se pa vam zdi jezero, ker živite oziroma ste živeli ob njem?

Meni osebno se jezero, ko sem bila še otrok, ni zdelo nič kaj posebnega, hodili smo se kopat, se zabavat tja, vendar nikoli v svojem otroštvu nisem pomislila, da je to tako čudovit naravni dar.

Gospa, najlepša hvala za pogovor.

Intervju je pripravila in zapisala Manca Caserman, T1D

Foto: M. Došler

Legenda o nastanku Cerknjškega jezera: Prepovedana ljubezen

Na Slovenskem obstaja veliko pripovedk oz. legend o nastanku posameznih naravnih pojavov. Ob prebiranju materiala o Cerknjškem jezeru, smo naleteli tudi na legendo o nastanku Cerknjškega jezera oz. Prepovedana ljubezen.

Na območju današnjega Cerknjškega jezera je bilo včasih Cerknjško polje. Na vsakem koncu doline sta stala dva gradova - prvi blizu Male Karlovice, drugi pa ob vznožju Križne gore. Graščaka sta bila od nekdaj smrtna sovražnika. A pri njunih otrocih ni bilo tako. Šteberški princ in Karlovška hči sta se kljub nasprotovanju staršev zaljubila. Šteberčan se je odločil, da bo svojo ljubezen zaprosil in tako je na Karlovškem gradu prosil očeta za njeno roko. Graščak se ni strinjal, a na koncu pa je le dodal, da če lahko zapolni dolino med gradovoma z vodo, je hčerka njegova. Šteberčan ves obupan hodi domov in sreča velikega kosmatega moža. Temu se zasmili in le-ta mu pomaga. »Izdelaj močno mrežo, z njo zapri požiralno jamo in izliv studencev!« mu reče. In tako je bilo, voda je zalila celotno dolino. Šteberčan se ves ponosen vrne v Karlovški grad in ponovno poln upanja zaprosi za roko. Kljub obljubi ga graščak vseeno zavrne. A kljub nasprotovanju se Šteberški princ in Karlovška hči vseeno videvata. Vsak dan mu postavi luč pod okno. Nek ljubosumen snubec to opazi in nekoč prestavi luč nad požiralnik in tako nesrečni Šteberški princ utone. Ko je Karlovčanka to izvedela, je tudi sama skočila v jezero in utonila. Potem sta oba graščaka spoznala, da sta naredila napako in zakopala bojno sekuro.

Po knjižni predlogi zapisala Rebeka Urankar, T1D

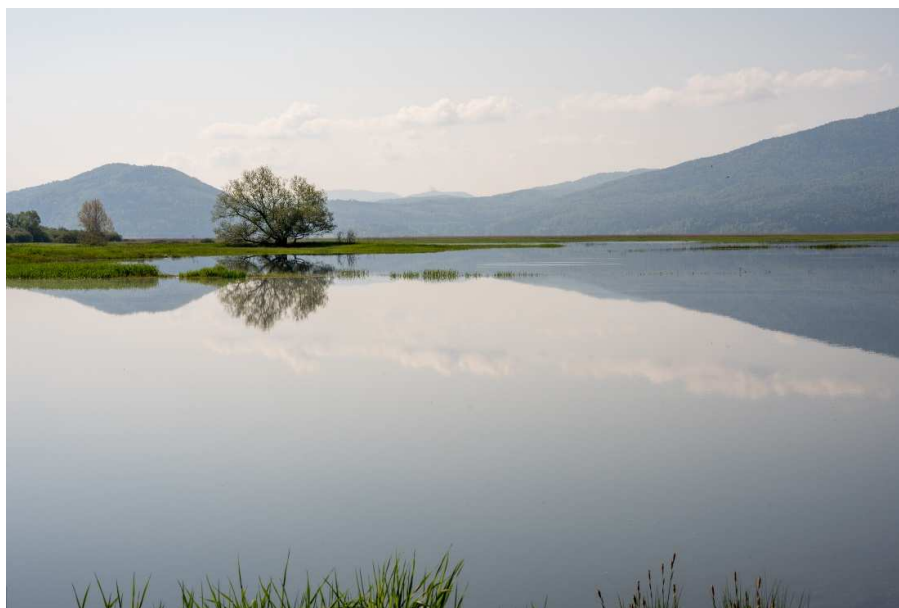

Foto: M. Došler

Za konec pa napeta **zgodba o povodnem možu s Cerkniškega jezera.**

Nekega dne je bila skupina mladih Angležev povabljena na izlet k Cerkniškem jezeru. Mika, Floryn in Aris so bili prijatelji. Mika je zaradi neke neprijetne zadeve iz preteklosti gojila zameru do Floryn. Tisti dan so hodili okoli jezera, pluli s kajakom po njem, ribarili ob njem ... Miki ni bilo všeč to, da se je Floryn toliko družila z Arisom. Zato ju je pustila sama in odšla na sprehod na drugo stran jezera.

Tam je videla, da je vode veliko manj kot drugje. Ker se ji je to zdelo čudno, je odšla tja z namenom, da to razišče. Tam je srečala nečloveško prikazen. Prikazen ji je pojasnila, da je povodni mož. Miko je v to zelo težko prepričal, saj za povodnega moža še nikoli ni slišala. Končno jo je prepričal, da je to, kar pač je. Mika je opazila, da je povodni mož nekam čuden in zdel se ji je nekam bolan, zato ga je o tem povprašala. Odvrnil ji je: "Bolan sem. Tukaj prebivam že ogromno let in to leto je prvič, da sem tako izmučen. Kakovost vode v jezeru je sunkovito padla. Ljudje so vse spremenili. Voda je polna pesticidov, herbicidov in mnogih drugih kemikalij. Še celo svinec in živo srebro sem našel! Sedaj moram precejati vodo skozi množico filtrov ter nato še prekuhavati vodo, ki jo pijem, pa še koži slabo dene! Kaj si upajo! Toliko prebavnih in kožnih težav imam. Dolgo je tega, kar se mi je koža še lepo zeleno svetila. In to ljudem še ni dovolj. Ah kje! Še tujerodne vrste prinašajo sem. Na primer zlate ribice, želve... Celo žabo z Madagaskarja sem že ujel. Vse to izpodrinja domače vrste in podira ekosistem v največjem slovenskem jezeru. Bi lahko kako pomagala? Bi lahko sporočila ljudem, da naj prenehajo z nenehnim uničevanjem in onesnaževanjem narave?! Konec koncev sebi kopljejo jamo!" Mika je z njim sklenila dogovor. Začela bo kot okoljevarstvenica ozaveščati ljudi o tem, kako naj skrbijo za naravo, on pa mora v zameno prestrašiti Floryn.

Oba sta se držala dogovora. Floryn je kar naenkrat izginila in nikoli se ni izvedelo, kaj se je zgodilo z njo. Mika pa kot okoljevarstvenica hodi po šolah in sejmih, kjer ljudi ozavešča, kako naj skrbijo in ohranjajo naravo okoli sebe.

Napisala Taja Marija Bavdaž, TIC

Foto: M. Došler

Kolofon:

Jezerski list, Glasilo nacionalnega Unescovega projekta Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana »Jezero je, jezera ni«

Številka 1, maj 2022

Izdaja: Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana, Dunajska cesta 102, Ljubljana

Ravnatelj: Gvido Jager

Spletna stran: www.sggos.si

Besedila in fotografije so prispevali: Manca Caserman, Rebeka Urankar, Taja Marija Bavdaž, Maja Gaberšek, Lenart Jagodic, Miha Došler

Mentorica novinarske delavnice in priprava za tisk: Snežna Kokelj, SGGOŠ.

Spletna izdaja